

[Startside](#) > ... > [Anlæggelse Af Retssag](#) > [Retshjælp](#) > [Poland](#)

Retshjælp

 Polen

Indholdet er leveret af

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Hvilke omkostninger er der forbundet med retssager, og hvem skal normalt afholde dem?

Omkostningerne i forbindelse med en retssag er de omkostninger, der er nødvendige for at sikre en effektiv gennemførelse af søgsmålet og forsvaret. Disse omfatter retsafgifter og: hvis en part vælger at forsvare sig selv eller at lade sig repræsentere af en tredjepart, som ikke er advokat (*adwokat*), juridisk rådgiver (*radca prawny*) eller patentadvokat (*rzecznik patentowy*), de rejseudgifter, som parten eller dennes repræsentant har haft for at møde op i retten, og erstatning for det indkomsttab, som parten har lidt som følge af at møde op i retten, som dog ikke må overstige honoraret for en professionel repræsentant, og hvis parten vælger at lade sig repræsentere af en tredjepart, der er advokat, juridisk rådgiver eller patentrådgiver, dennes honorar.

Retsomkostninger består af gebyrer og udgifter.

Der skal betales et gebyr ved indgivelse af et gebyrbelagt skøde. I loven af 28. juli 2005 om retsafgifter i civile sager er det fastsat, hvilke handlinger der er omfattet af et gebyr, og hvor stort gebyret skal være. Samme lov indeholder regler for beregning af udgifter.

Navnlig følgende handlinger er gebyrpligtige:

- krav og modkrav
- retsakt, der erklærer fordringens udvidelse eller ændrer den med henblik på at øge værdien af tvisten
- appel og klage
- appel i kassationssager og annullationssager
- indsigelse mod en udeblivelsesdom
- indsigelse mod et betalingspåbud
- hovedintervention og supplerende intervention
- anmodning om indledning af en ex gratia-procedure
- anmodning om konkurs
- ansøgning om optagelse i eller sletning fra matrikelregistret
- anmodning om optagelse i det nationale retsregister (*Krajowy Rejestr Sądowy*) eller i registret over panthavere (*Rejestr Zastawów*) og anmodning om ændring af sådanne registreringer eller anmodning om sletning
- ansøgning om ekstraordinær genoptagelse
- appel med henblik på ophævelse af en voldgiftskendelse
- klage over en vurderingsdommers afgørelse
- klage over fogedens handlinger
- anmodning om udstedelse på grundlag af en sag: af en officiel kopi, et uddrag, en attest, et certifikat, en erklæring, et andet dokument eller en uofficiel kopi samt en kopi af matrikelregistret (tinglysningssafgift).

Udgifterne omfatter, men er ikke begrænset til, følgende:

- rejseudgifterne for en part, der er fritaget for retsafgifter, og hvis personlige fremmøde er pålagt af retten

- rejse- og opholdsudgifter for et vidne samt indtægtstab som følge af vidnets fremmøde i retten
- vederlag og udgifter til eksperter, tolke og kuratorer, der er udpeget for en part i sagen
- faste beløb i forbindelse med efterforskningsforanstaltninger, der kræver høring af et rådgivende panel af juridiske eksperter
- vederlag og udgifter til andre personer og institutioner
- omkostningerne i forbindelse med indsamling af yderligere bevismateriale
- udgifter til transport og opbevaring af dyr og genstande
- udgifter til frihedsberøvelse
- faste udgifter til miljøundersøgelser foretaget af tilsynsførende embedsmænd i sager om omstødelse af ægteskab, skilsmisse og separation samt faste udgifter, der skal betales til disse embedsmænd for deres deltagelse i kontakt mellem forældre og børn, der er pålagt af retten
- udgifter til udstedelse af en attest fra en retsmedicinsk læge
- udgifter til mægling, efter at retten har henvist sagen til mægling
- udgifter til offentliggørelse af forkyndelser.

En part, der indgiver et dokument til retten, som er gebyrbelagt eller medfører udgifter, er forpligtet til at betale retsafgifterne, medmindre andet er fastsat i loven.

Nogle parter er f.eks. fritaget for retsafgifter som en rettighed (uden at skulle indgive en ansøgning):

- den part, der søger at fastslå moderskab eller faderskab og de rettigheder, der følger heraf (hvis søgsmålet om fastslåelse af slægtskab imidlertid viser sig at være åbenbart ubegrundet, kan retten i den afgørelse, der afslutter sagen, pålægge sagsøgeren at betale de ubetalte sagsomkostninger under hensyntagen til alle sagens omstændigheder)
- den part, der kræver underholdsbidrag, og den sagsøgte i sager om nedsættelse af underholdsbidraget
- den part, der søger at få fastslået, at bestemmelserne i en forbrugeraftale er urimelige
- en arbejdstager, der anlægger en sag eller indgiver en begæring om indledning af en ex gratia-sag, undtagen i tilfælde, hvor tvistens værdi overstiger 50 000 PLN, eller en person, der anlægger en retssag i en sag om social sikring
- parten i en tvist om psykisk sygdom
- en person, der er erklæret umyndig, i tilfælde af frigivelse eller ændring af værgemål.

Udgifter dækkes foreløbigt af statskassen, hvis de er forbundet med en foranstaltning, som retten træffer på embeds vegne (f.eks. optagelse af beviser, som en part ikke har anmodet om). Andre udgifter afholdes foreløbigt af den part, der har anmodet om den udgiftsforvoldende foranstaltning. Retten kan anmode en part om at betale et forskud til dækning af udgifter, og hvis forskuddet ikke er betalt inden for den fastsatte frist, træffer retten ikke den ønskede foranstaltning. Tilbagebetaling af forskuddet i tilfælde af et for højt udbetalt beløb samt afregning af de betalte omkostninger fastsættes af retten i dens endelige afgørelse.

I den endelige afgørelse bestemmer retten også, hvem der i sidste ende skal betale sagens omkostninger, og i hvilket forhold de skal afholdes. I retssager er det reglen, at alle omkostninger (dvs. både de omkostninger, som en part har afholdt, og de omkostninger, som modstanderen har betalt) skal bæres af den tabende part. I tilfælde, hvor retten giver delvis medhold i kravet, kan den enten beslutte, at hver part skal bære sine egne omkostninger (ingen af parterne er forpligtet til at erstatte den anden part), eller fordele omkostningerne forholdsmæssigt (således at den part, hvis krav er blevet afvist af et flertal, er forpligtet til at erstatte den anden part en del af de omkostninger, som den har afholdt, som fastsat af retten). I en ex gratia-procedure (mange typer sager behandles i denne procedure, f.eks. proceduren for bilæggelse af vigtige sager vedrørende et barn, proceduren for konstatering af erhvervelse af boet eller proceduren for opløsning af en ejerlejlighed) er reglen, at hver part bærer sine egne omkostninger, men retten forbeholder sig ret til, afhængigt af situationen, herunder holdningen hos deltagerne i proceduren, at træffe en anden afgørelse, herunder at forpligte en deltager til at betale alle omkostninger og således refundere omkostningerne til de andre deltagere.

2 Hvad er retshjælp helt præcist?

Retshjælp har til formål at lette adgangen til domstolene for personer, der befinder sig i en vanskelig livssituation eller økonomisk situation.

Retshjælpen er reguleret:

a) i nationale sager ved den civile retsplejelov og loven om sagsomkostninger i civile sager

b) i grænseoverskridende sager ved loven om ret til retshjælp i civile retssager ved retterne i Den Europæiske Unions medlemsstater og om ret til retshjælp i forbindelse med udenretslig bilæggelse af tvister forud for indledningen af sådanne retssager og desuden af de i litra a) nævnte love.

De grænseoverskridende sager er sager, hvor en sagsøger, der har bopæl eller sædvanligt opholdssted i en anden EU-medlemsstat (med undtagelse af Danmark), ønsker at modtage retshjælp i forbindelse med en sag, der skal indledes eller verserer ved polske domstole, eller med henblik på mindelig bilæggelse af en civil tvist, der henhører under de polske domstoles kompetence. Dette omfatter endvidere sager, hvor en sagsøger, der har bopæl eller sædvanligt opholdssted i Polen, ønsker at modtage retshjælp i forbindelse med en sag, der skal indledes eller verserer ved domstolene i en anden EU-medlemsstat (med undtagelse af Danmark), eller med henblik på mindelig bilæggelse af en civil tvist, der henhører under denne stats domstoles kompetence.

Retshjælp omfatter:

- fritagelse for retsafgifter, således at en part ikke skal betale penge til dækning af gebyrer og udgifter i begyndelsen og under sagen, herunder udgifter i forbindelse med rejse til retten, hvis retten har pålagt den pågældende at møde personligt op
- udpegelse af en repræsentant udpeget af retten i retssager, herunder udarbejdelse af et indledende processkrift (og i grænseoverskridende sager også tilvejebringelse af juridisk rådgivning og udenretslig bilæggelse af tvister), således at en part kan lade sig repræsentere af en professionel advokat uden at skulle afholde de hermed forbundne omkostninger
- i grænseoverskridende sager, hvor en sagsøger har indgivet en ansøgning om retshjælp i sager, der skal indledes eller verserer på en anden medlemsstats område:

a) fritagelse for udgifter til oversættelse af ansøgningen om retshjælp i denne anden medlemsstat og af den nødvendige dokumentation

b) udpegelse af en advokat eller juridisk rådgiver, der skal yde sagsøgeren juridisk bistand i Polen i en sag, der skal indledes eller verserer på en anden medlemsstats område, indtil den dato, hvor den kompetente myndighed i denne medlemsstat modtager ansøgningen om retshjælp.

Retshjælpen kan være hel eller delvis. I sidstnævnte tilfælde kan der være tale om en simpel udpegelse af en ex officio-repræsentant uden fritagelse for retsafgifter eller en udpegelse af en ex officio-repræsentant med delvis fritagelse for retsafgifter (f.eks. for en brøkdæl af afgifterne, over et bestemt beløb eller for en bestemt omkostning).

I Polen er det også muligt at få ad hoc-advokatbistand uden en retskendelse i henhold til ordningen med "gratis retshjælp". Gratis retshjælp er reguleret af loven af 5. august 2015 om gratis retshjælp, gratis borgerrådgivning og juridisk uddannelse. Den gratis retshjælp dækker:

- gratis juridisk rådgivning fra en advokat eller juridisk rådgiver, også i forbindelse med igangværende retssager
- fri udarbejdelse af et skøde, undtagen for processuelle dokumenter i forbindelse med en igangværende retssag
- gratis udarbejdelse af en ansøgning om fritagelse for retsafgifter og/eller udpegelse af en repræsentant udpeget af retten i en igangværende retssag
- gratis mægling.

3 Hvilke betingelser er der for bevilling af retshjælp?

Retshjælp ved en domstol kan ydes til både fysiske og juridiske personer samt til en organisatorisk enhed uden status som juridisk person, som ved lov har fået status som juridisk person.

En fysisk person kan fritages for at betale sagsomkostningerne, hvis han eller hun ikke er i stand til at betale dem uden at bringe sit eller sin families levebrød i fare, eller hvis betalingen af dem ville udsætte ham eller hende for en sådan skade.

En juridisk person eller en organisatorisk enhed, der ikke er en juridisk person, og som ved lov er tillagt retsevne,

kan fritages for at betale sagsomkostninger, hvis den ikke har tilstrækkelige midler til at betale dem. Et handelsselskab (bortset fra et handelsselskab, hvis eneste partner eller aktionær er statskassen) skal også påvise, at dets partnere eller aktionærer ikke har tilstrækkelige midler til at øge selskabets aktiver eller til at yde det et lån.

Civilsamfundsorganisationer, hvis opgave ikke er at udøve økonomisk virksomhed, kan også anmode om fritagelse for retsafgifter i deres egne anliggender i forbindelse med deres sociale, videnskabelige, uddannelsesmæssige, kulturelle, sportslige, velgørende, selvhjælps-, forbrugerbeskyttelses-, miljøbeskyttelses- og velfærdsaktiviteter.

Der er ingen strenge indkomstgrænser, under hvilke der kan ydes retshjælp. Denne beslutning er overladt til domstolens skøn i hver enkelt sag, som tager hensyn til parternes indkomststruktur, aktiver og udgifter, herunder antallet af personer, som de har forsørgerpligt over for. Retten kan også tage hensyn til, at en part ikke har tilstrækkelige midler til at betale honoraret til sin repræsentant, men at den har tilstrækkelige midler til at betale nogle af eller alle sagsomkostningerne.

I nationale sager kan retten desuden nægte at udpege en ex officio- repræsentant – selv om parten ikke har råd til at betale repræsentantens honorar – hvis den finder, at det ikke er nødvendigt at lade en repræsentant deltage i sagen. Dette gælder i praksis, når sagen ikke er kompliceret, især når parten samtidig har vist kendskab til loven og proceduren i den aktuelle sag.

I grænseoverskridende sager vedrørende personer, der har bopæl eller opholder sig på en anden EU-medlemsstats område, med undtagelse af Danmark, afslår retten at give ret til retshjælp, hvis anmodningen eller forsvaret af rettighederne er åbenbart ubegrundet. Den kan også afslå den af grunde, der vedrører sagens realitet, hvis ansøgeren tidligere har fået bevilget retshjælp i den pågældende sag med henblik på at bilægge tvisten i mindelighed, inden der blev indledt en civil retssag, men der ikke blev indgået et forlig.

Som en formel betingelse for at opnå retshjælp skal en anmodning indgives til retten i overensstemmelse med procedurerne i punkt 6-8 nedenfor.

Uanset det førnævnte kan en person, der ikke behersker polsk tilstrækkeligt godt, efter anmodning til den ret, hvor sagen verserer (eller til den ret, hvor sagen skal versere, hvis anmodningen indgives inden sagens indledning), få gratis bistand af en tolk under retsmødet. Formelle krav som dem, der gælder for en ansøgning om retshjælp, finder ikke anvendelse på en sådan ansøgning. Dette er fastsat i artikel 5 i loven af 27. juli 2001 om de almindelige domstoles organisation. For at få gratis bistand fra en oversætter til at oversætte de dokumenter og akter, der er nødvendige forelægge i retten, skal der dog indgives en ansøgning om ordinær retshjælp.

Hvad angår gratis retshjælp, er det kun en fysisk person, herunder en enkeltmandsvirksomhed, der ikke beskæftiger andre personer (selvstændig erhvervsdrivende), som ikke er i stand til at afholde udgifterne til betalt retshjælp, der kan få denne støtte.

En advokat eller juridisk rådgiver kan af gyldige grunde nægte at yde gratis retshjælp ved at oplyse den berettigede om de andre kontorer i distriktets område, hvor der ydes gratis retshjælp.

Hvis det konstateres, at det problem, som den berettigede person har forelagt, ikke kan løses helt eller delvist inden for rammerne af den gratis retshjælp, navnlig hvis det konstateres, at problemet ikke udelukkende er af juridisk karakter, informerer advokaten eller den juridiske rådgiver den berettigede person om mulighederne for at få anden passende bistand i de gratis juridiske rådgivningsenheder. Denne information kan også omfatte et tilbud om gratis juridisk rådgivning i form af et faktablad.

Når gratis retshjælp har til formål at dække gratis mægling, bevilges retshjælpen desuden hverken i sager, der henvises til mægling af en domstol eller anden myndighed, eller sager, hvor der er begrundet mistanke om, at forholdet mellem parterne er af voldelig karakter.

4 Ydes der retshjælp i alle typer sager?

Ja. Der kan opnås retshjælp i alle civile sager, herunder familiesager, handelssager, sager om ansættelsesforhold og sager om social sikring (f.eks. pensioner).

5 Skal man følge en særlig procedure, hvis man ikke selv kan afholde omkostningerne?

Der findes ingen særlig procedure, der finder anvendelse i en nødsituation.

6 Hvor kan jeg få et skema til brug for en ansøgning om retshjælp?

Der findes ingen officiel ansøgningsformular til retshjælp i nationale sager. Det er tilstrækkeligt at indgive en skriftlig eller mundtlig anmodning ved en høring.

I grænseoverskridende sager kan ansøgningen indgives på den officielle formular i bilaget til Kommissionens beslutning 2004/844/EF af 9. november 2004 om fastlæggelse af en standardformular for ansøgninger om retshjælp i henhold til direktiv 2003/8/EF om forbedret adgang til domstolene i grænseoverskridende tvister gennem fastsættelse af fælles minimumsregler for retshjælp i forbindelse med sådanne tvister. Disse formularer kan fås ved henvendelse til de retskredse, hvor sagen verserer eller vil blive indledt. De er også tilgængelige på justitsministeriets hjemmeside. Det er dog ikke obligatorisk at bruge formularen. Ansøgningen skal indeholde en erklæring fra ansøgeren med oplysninger om hans eller hendes familiestatus, formue, indkomst og forsørgelsesmuligheder. Ansøgningen om retshjælp med henblik på at bilægge tvisten i mindelighed, inden der indledes en civil retssag, skal også indeholde en detaljeret redegørelse for sagens faktiske omstændigheder.

Det er kun obligatorisk at anvende formularen i tilfælde af grænseoverskridende tvister, hvor sagen føres i en anden medlemsstat med deltagelse af en person, der er polsk statsborger eller har ret til permanent ophold i Polen.

I grænseoverskridende sager kan ansøgningen ikke kun indgives på polsk, men også på engelsk.

7 Hvilke dokumenter skal indsendes sammen med ansøgningen om retshjælp?

Ansøgningen om fritagelse for retsafgifter eller om beskikkelse af en advokatfuldmægtig i nationale sager skal ledsages af en erklæring om familief forhold, formue, indkomst og subsistensmidler i overensstemmelse med den model, der er fastsat i justitsministerens bekendtgørelse af 3. oktober 2016 om overtagelse fra statskassen af udgifterne til ubetalt retshjælp ydet af en advokatfuldmægtig. Modellerne er tilgængelige i elektronisk format på domstolenes websteder, på justitsministeriets websted og i papirform på domstolskontorerne, på polsk. Der er tale om et formelt krav, og hvis det ikke er blevet afhjulpet, inden en uge efter at retten har opfordret den til at indgive en anmodning, vil anmodningen blive afvist. Hvis de omstændigheder, der er anført i anmodningen, giver anledning til tvivl, kan retten beordre en undersøgelse for at undersøge ansøgerens faktiske situation, herunder ved at anmode om yderligere forklaringer eller dokumenter.

I grænseoverskridende sager er en person, der er bosat eller opholder sig permanent på en anden EU-medlemsstats område, med undtagelse af Danmark, forpligtet til at vedlægge en sådan ansøgning:

- dokumenter til støtte for de oplysninger, der er indeholdt i ansøgningen
- dokumenter, der beviser ansøgerens nationalitet, bopæl eller sædvanlige opholdssted, eller, hvis ansøgeren ikke er statsborger i en medlemsstat, et dokument, der beviser, at ansøgeren opholder sig på en medlemsstats område i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats nationale lovgivning
- en erklæring fra ansøgeren om, hvorvidt han eller hun tidligere har fået bevilget retshjælp i denne sag med henblik på at bilægge tvisten udenretsligt, og, hvis en sådan ret allerede er blevet bevilget, men der ikke er indgået et forlig, årsagerne til, at der ikke er indgået et forlig.

Disse dokumenter skal oversættes til polsk eller engelsk af en person, der er kvalificeret til at foretage oversættelser i den medlemsstat, hvor ansøgningen indgives.

Hvis anmodningen i en grænseoverskridende sag ikke indeholder alle de krævede oplysninger eller giver anledning til tvivl om dens rigtighed, opfordrer retten ansøgeren til at fremlægge forklaringer eller supplerende dokumenter inden for en frist på højst en måned. Sådanne dokumenter kan omfatte kopier af selvangivelser, kontoudtog eller lister over bankkonti, bankindsud, værdipapirer og certifikater, der viser størrelsen af

vederlag, honorarer og andre modtagne rettigheder, herunder pensioner og underholdsbidrag. Hvis der ikke er modtaget noget svar inden for den fastsatte frist, behandler retten anmodningen på grundlag af de fremsendte oplysninger.

For at fremskynde behandlingen af ansøgningen i både nationale og grænseoverskridende procedurer anbefales det i praksis, at alle de dokumenter, som ansøgeren anser for nødvendige for at bevise sin økonomiske situation, navnlig de ovennævnte dokumenter, vedlægges ansøgningen fra starten.

I systemet med gratis retshjælp ledsages ansøgningen af en erklæring om, at ansøgeren ikke er i stand til at afholde udgifterne til betalt retshjælp. Desuden skal modtageren af gratis retshjælp fremlægge en erklæring om, at han eller hun ikke har beskæftiget andre personer inden for det seneste år. Erklæringerne indgives efter en bestemt model, som er tilgængelig på de gratis retshjælpskontorer. Erklæringen afleveres til den gratis udbyder af retshjælp.

Da der ydes gratis retshjælp på gratis retshjælpskontorer, ofte direkte efter at ansøgningen er indgivet, er det også tilrådeligt at medbringe et identitetsdokument og alle nødvendige dokumenter, der illustrerer det juridiske problem, når man indgiver ansøgningen, for at gøre den ydede bistand effektiv.

8 Hvor skal jeg indgive min ansøgning om retshjælp?

En anmodning om fritagelse for retsafgifter eller om udpegelse af en ex officio-repræsentant skal indgives til den ret, ved hvilken den nationale sag skal indledes eller vil blive behandlet.

En fysisk person, der har bopæl eller sædvanligt opholdssted i en EU-medlemsstat (med undtagelse af Kongeriget Danmark), og som ønsker at modtage retshjælp i forbindelse med grænseoverskridende sager, der skal indledes eller verserer ved polske domstole, kan indgive en ansøgning om retshjælp til den domstol, hvor hovedsagen skal indledes eller vil blive behandlet. Hvis anmodningen vedrører tildeling af ret til retshjælp i forbindelse med fuldbyrdelses- eller eksekutionsproceduren, forelægges den for den distriktsdomstol (*sąd rejonowy*), i hvis jurisdiktion afgørelsen er eller skal fuldbyrdes eller fuldbyrdelsen finder eller skal finde sted. En ansøgning om retshjælp kan også indgives gennem Republikken Polens justitsministerium eller den kompetente myndighed, der er udpeget til dette formål af den medlemsstat, hvor ansøgeren har bopæl eller sædvanligt opholdssted. Justitsministeriet videresender straks anmodningen til den kompetente domstol.

En fysisk person, der har bopæl eller sædvanligt opholdssted i Polen, og som ønsker at nyde godt af retten til retshjælp i sager, der skal anlægges eller er anlagt på en anden medlemsstats område (med undtagelse af Kongeriget Danmark), kan anmode om denne hjælp ved den kompetente ret i den pågældende anden medlemsstat. Ansøgningen kan også indgives til den regionale domstol (*sąd okręgowy*), inden for hvis jurisdiktion ansøgerens bopæl eller sædvanlige opholdssted i Republikken Polen er beliggende.

Ansøgning om retshjælp under ordningen for gratis retshjælp skal indgives til et af de gratis retshjælpskontorer i Polen, der er udpeget i distrikterne (powiat) og byerne med distriktsrettigheder. Du kan finde et kort over kontorerne og deres kontaktoplysninger på

hjemmesiden: <https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/mapa-punktow/>

9 Hvordan finder jeg ud af, om jeg har ret til retshjælp?

Den polske domstol forkyndte sagsøgeren kendelsen vedrørende hans ansøgning om fritagelse for retsafgifter eller hans ansøgning om udpegelse af en ex officio-repræsentant. Oplysninger om status for behandlingen af ansøgningen og om, hvorvidt ansøgningen er godkendt eller afvist, kan også fås pr. telefon eller e-mail fra justitskontoret.

I det gratis retshjælpssystem kan ansøgerne direkte finde ud af, om de er berettiget til retshjælp, ved at besøge et gratis retshjælpskontor.

10 Hvad skal jeg gøre, hvis jeg har ret til retshjælp?

Hvis du har fået fritagelse for retsafgifter, er det ikke nødvendigt at foretage dig yderligere. Hvis en part, der er fritaget for omkostninger, imidlertid skal afholde udgifter for at sikre beskyttelsen af sine rettigheder (f.eks.

udgifter til oversættelse af dokumenter eller rejseudgifter for den part, som retten har beordret til at møde personligt op), skal den anmode retten om et forskud til dækning af disse udgifter. Hvis dette ikke sker, kan retten forvente, at den part, der er fritaget for retsafgifter, betaler de skyldige beløb foreløbigt, som derefter vil blive tilbagebetalt. Hvis der udbetales et forskud, skal det afregnes på grundlag af fakturaerne senest en måned efter modtagelsen af forskuddet, dog senest inden udstedelsen af kendelsen om endelig afregning af omkostningerne.

Hvis der er beskikket en advokat eller juridisk rådgiver, skal denne kontaktes. Retten kan forkynde en kopi af kendelsen om beskikkelse af en advokat eller juridisk rådgiver for sagsøgeren uden at underrette vedkommende om navn, efternavn og valgt bopæl for den beskikkede advokat eller juridiske rådgiver. Retten meddeler disse oplysninger til sagsøgeren i et efterfølgende brev efter at have indhentet oplysninger fra det kompetente regionale råd af advokater (*okręgowa rada adwokacka*) eller det regionale råd for sammenslutningen af juridiske rådgivere (*okręgowa izba radców prawnych*).

En person, der af retten er blevet indrømmet hel eller delvis fritagelse for retsafgifter af retten inden indledning af en retssag, skal forelægge retten en kopi af den kendelse, der indrømmer fritagelse for retsafgifter, sammen med et påstandsokument eller et andet dokument, der indleder sagen.

I det gratis retshjælpssystem får ansøgeren, hvis han eller hun erklæres berettiget til retshjælp, denne i den forventede form direkte fra et af de gratis retshjælpskontorer.

11 Hvem vælger en advokat til mig, hvis jeg har ret til retshjælp?

En advokat eller juridisk rådgiver beskikkes i overensstemmelse med retskendelsen af det kompetente regionale råd af advokater eller det regionale råd for sammenslutningen af juridiske rådgivere, men hvis ansøgeren i sin ansøgning nævner en bestemt repræsentant, udpeges denne så vidt muligt og med dennes samtykke som repræsentant for ansøgeren. En advokat eller juridisk rådgiver kan af gode grunde nægte at påtage sig en sag, og i så fald udpeger den selvregulerende organisation en anden repræsentant. Af gyldige grunde er det også muligt under proceduren at anmode om at ændre en allerede udpeget repræsentant.

Det er muligt i ansøgningen at angive et ønske om, hvilket fremmedsprog repræsentanten skal tale, samt hvilket juridisk erhverv han eller hun skal udøve, navnlig om han eller hun skal være advokat eller juridisk rådgiver. I praksis følger retten disse retningslinjer.

I den gratis retshjælpsordning er der ikke mulighed for at vælge en advokat eller en juridisk rådgiver. Retshjælpen ydes af den advokat eller juridiske rådgiver, der er tilknyttet det retshjælpskontor, som ansøgeren har valgt, eller af en advokatfuldmægtig, der er bemyndiget af advokaten eller retshjælpen.

12 Dækker retshjælpen alle sagens omkostninger?

En part, der er blevet fuldstændig fritaget for at betale retsafgifter, skal ikke betale retsafgifter eller omkostninger. En part, der er blevet delvis fritaget for at betale retsafgifter, er forpligtet til at betale retsafgifter og omkostninger for den part, der ikke er fritaget. Hvis denne part vinder sagen, vil retten i sin afgørelse, der afslutter sagen, pålægge den tabende part at betale sagens omkostninger.

Hvis en part, der er helt eller delvist fritaget for at betale retsafgifter, taber sagen, vil retten i sin afgørelse, der afslutter sagen, pålægge den part, der er fritaget for at betale retsafgifter, at refundere de omkostninger, som modparten har afholdt i forbindelse med sagen (men ikke de omkostninger, som statskassen har afholdt).

13 Hvem afholder de øvrige omkostninger, hvis jeg kun har ret til begrænset retshjælp?

En person, der er blevet delvist fritaget for sagsomkostninger, er forpligtet til at betale de resterende sagsomkostninger.

14 Kan der også ydes retshjælp i appelsager?

Retshjælp ved retten i første instans omfatter også appel- og fuldbyrdelsessager. En part, som ikke var repræsenteret af en tredjepart (f.eks. en advokat) i første instans, kan anmode om denne form for bistand i anden instans. Hvis der er behov for et ekstraordinært retsmiddel, skal der indgives en særlig anmodning, som vil resultere i en specifik afgørelse, der kun vedrører den pågældende retsakt.

15 Kan et tilsagn om retshjælp tilbagekaldes, før sagen er afsluttet (eller endog efter, at der er truffet en endelig afgørelse i sagen)?

Retshjælpen, både hvad angår fritagelse for retsafgifter og udpegelse af en repræsentant udpeget af retten, kan inddrages af retten, hvis det konstateres, at de omstændigheder, på grundlag af hvilke den blev ydet, ikke eksisterede eller ikke længere eksisterer. I begge tilfælde er parten forpligtet til at betale alle foreskrevne gebyrer og refundere udgifter, men i det andet tilfælde kan retten dog pålægge parten denne forpligtelse også delvist, afhængigt af den ændring, der er sket i forholdet mellem parterne.

Hvis en part har opnået fritagelse for retsafgifter ved bevidst at give urigtige oplysninger om sin situation, skal retten ved at annullere fritagelsen pålægge en bøde på op til 1 000 PLN, og hvis der er udpeget en repræsentant for en part under sådanne omstændigheder, skal retten pålægge en bøde på op til 3 000 PLN. Ud over forpligtelsen til at betale bøden skal parten betale alle foreskrevne gebyrer og udgifter, der kan tilskrives den, eller betale gebyrerne til sin udpegede repræsentant.

En person, der indgiver en ny ansøgning om fritagelse for retsafgifter ved bevidst at give urigtige oplysninger om sin familiesituation, sine aktiver, sin indkomst og sine subsistensmidler, vil blive idømt en bøde på op til 2 000 PLN af den domstol, der afviser ansøgningen.

En kendelse, hvorved en part pålægges en bøde, kan gøres til genstand for en klage på de betingelser, der er beskrevet i punkt 16 nedenfor.

16 Kan jeg anfægte et afslag på retshjælp?

Ja. En kendelse om afslag på fritagelse for sagsomkostninger eller om afslag på at udpege en ex officio-repræsentant kan gøres til genstand for en klage eller, hvis kendelsen er afsagt af en skønsmand, for en appel af dennes afgørelse. Inden afgørelsen anfægtes, skal der anmodes om en skriftlig begrundelse senest en uge efter, at afgørelsen er blevet forkyndt. Efter at have modtaget den skriftlige begrundede afgørelse skal der derefter inden for en uge indgives en klage eller en appel til den domstol, der har truffet afgørelsen. Både anmodningen om en skriftlig begrundelse og klagen eller klagen over bedømmerens afgørelse er gratis. En lignende procedure finder anvendelse i tilfælde af tilbagekaldelse af en tidligere afgørelse om fritagelse for retsafgifter eller om udpegelse af en ex officio-repræsentant.

Det er dog ikke muligt at anfægte afgørelsen om at nægte retshjælp under ordningen for gratis retshjælp.

Supplerende oplysninger

- Lov af 28. juli 2005 om sagsomkostninger i civile sager.
- Lov af 17. november 1964, den civile retsplejelov.
- Lov af 17. december 2004 om ret til retshjælp i civile retssager ved retterne i Den Europæiske Unions medlemsstater og om ret til retshjælp i forbindelse med udenretslig bilæggelse af tvister forud for indbringelse af sådanne sager.
- 2004/844/EF: Kommissionens beslutning af 9. november 2004 om fastlæggelse af en standardformular for ansøgninger om retshjælp i henhold til direktiv 2003/8/EF for at forbedre adgangen til domstolene i grænseoverskridende tvister ved at fastsætte fælles minimumsregler for retshjælp i forbindelse med sådanne tvister.
- Lov af 5. august 2015 om gratis retshjælp, gratis borgerrådgivning og juridisk uddannelse.
- <https://www.gov.pl/web/nieodplatna-pomoc/npp>;
- <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze-dotyczace-przyznania-prawa-pomocy-w-postepowaniu-w-sprawach-cywilnych-prowadzonym-w-panstwach-czlonkowskich-unii-europejskiej>

- hjemmesider for de enkelte distriktsdomstole (*sądy rejonowe*) og regionale domstole (*sądy okręgowe*).

17 Har ansøgningen om retshjælp den virkning, at forældelsesfristen suspenderes?

I tilfælde af en anmodning om fritagelse for retsafgifter suspenderer hverken indgivelsen af anmodningen eller anfægtelsen af en afgørelse om afslag på fritagelse i princippet den verserende sag, medmindre der er tale om en fritagelse for retsafgifter for fordringshaveren som følge af en anmodning, der er fremsat i stævningen, eller inden sagen anlægges. I tilfælde af en endelig afvisning af en anmodning, der er indgivet inden udløbet af fristen for betaling af de retsafgifter, der er forbundet med indleveringen af et dokument, begynder betalingsfristen at løbe igen fra datoen for fremsættelse af betalingspåkravet eller i visse tilfælde, hvor parten er repræsenteret ved en advokat eller en juridisk rådgiver, fra datoen for forkyndelse af kendelsen om afvisning af anmodningen om fritagelse for retsafgifter. En eventuel ny anmodning om fritagelse for retsafgifter, der er baseret på de samme omstændigheder, har imidlertid ingen betydning for betalingsfristen for afgifterne i forbindelse med indleveringen af et dokument.

I tilfælde af en anmodning om udpegelse af en ex officio-repræsentant suspenderer hverken indgivelsen af anmodningen eller anfægtelsen af en afgørelse om afslag på fritagelse i princippet den verserende sag, medmindre der er tale om en anmodning, der er fremsat i stævningen, eller inden sagen anlægges. Domstolen kan dog udsætte behandlingen af sagen, indtil der er truffet endelig afgørelse om anmodningen, og dermed ikke beramme et retsmøde eller aflyse eller udsætte det planlagte retsmøde.

Når repræsentation ved en advokat eller en juridisk rådgiver er obligatorisk for et bestemt processkrift (indgivelse af en kassationsappel, ansøgning om ekstraordinær genoptagelse, visse klager over retsafgørelser), afbryder indgivelsen af en anmodning om udpegelse af en ex officio-repræsentant inden udløbet af den frist, der er fastsat for dette processkrift, udløbet af denne frist. Så snart anmodningen er godkendt eller afvist, begynder fristen at løbe igen. En eventuel ny anmodning, der er baseret på de samme omstændigheder, har imidlertid ikke længere betydning for udløbet af denne frist.

Supplerende oplysninger

- Lov af 28. juli 2005 om sagsomkostninger i civile sager.
- Lov af 17. november 1964, den civile retsplejelov.
- Lov af 17. december 2004 om ret til retshjælp i civile retssager ved retterne i Den Europæiske Unions medlemsstater og om ret til retshjælp i forbindelse med udenretslig bilæggelse af tvister forud for indbringelse af sådanne sager.
- 2004/844/EF: Kommissionens beslutning af 9. november 2004 om fastlæggelse af en standardformular for ansøgninger om retshjælp i henhold til direktiv 2003/8/EF for at forbedre adgangen til domstolene i grænseoverskridende tvister ved at fastsætte fælles minimumsregler for retshjælp i forbindelse med sådanne tvister.
- Lov af 5. august 2015 om gratis retshjælp, gratis borgerrådgivning og juridisk uddannelse.
- <https://www.gov.pl/web/nieodplatna-pomoc/npp>;
- <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze-dotyczace-przyznania-prawa-pomocy-w-postepowaniu-w-sprawach-cywilnych-prowadzonym-w-panstwach-czlonkowskich-unii-europejskiej>
- hjemmesider for de enkelte distriktsdomstole (*sądy rejonowe*) og regionale domstole (*sądy okręgowe*).

Sidste opdatering: 28/04/2026

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.